

GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC CỐ VẤN HỌC TẬP Ở KHOA GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ, TRƯỜNG ĐẠI HỌC ĐỒNG THÁP

• ThS. Lê Thị Lệ Hoa (*)

Tóm tắt

Trên cơ sở phân tích thực trạng công tác cố vấn học tập ở khoa Giáo dục chính trị Trường Đại học Đồng Tháp, bài viết đưa ra một số giải pháp có tính khả thi nhằm khắc phục những hạn chế còn tồn tại trong quá trình thực hiện nhiệm vụ của đội ngũ làm công tác cố vấn học tập. Đồng thời có thể nâng cao hiệu quả hoạt động của cố vấn học tập ở khoa Giáo dục Chính trị, Trường Đại học Đồng Tháp.

1. Đặt vấn đề

Thực tiễn đào tạo theo học chế tín chỉ hiện nay ở Trường Đại học Đồng Tháp nói chung và khoa Giáo dục Chính trị nói riêng đặt ra rất nhiều câu hỏi cần phải trả lời: Làm thế nào để nhà trường dễ dàng tiếp cận với sinh viên, nắm bắt được tâm tư, nguyện vọng của sinh viên? Làm thế nào để sinh viên nắm được quy chế, chương trình đào tạo theo học chế tín chỉ của nhà trường?... Đây là những vấn đề mà muốn giải quyết tốt phải có một đối tượng làm trung gian. Và đối tượng đó không ai khác là đội ngũ cố vấn học tập. Cố vấn học tập là người trực tiếp làm cầu nối giữa nhà trường với sinh viên trong việc giải quyết nhiệm vụ giáo dục đặt ra.

Nằm trong cấp độ quản lý của Trường Đại học Đồng Tháp, khoa Giáo dục Chính trị hiện tại rất cần đến đội ngũ giáo viên cố vấn học tập có tâm huyết và trình độ chuyên môn nhằm giúp khoa trong việc thực hiện chương trình đào tạo, hướng dẫn sinh viên đăng ký môn học, tư vấn cho sinh viên về phương pháp học tập; cũng như giúp khoa theo dõi xuyên suốt quá trình học tập, rèn luyện toàn khóa của sinh viên.

Với sinh viên, cố vấn học tập đóng vai trò là người giúp đỡ trong việc lập kế hoạch học tập, giúp sinh viên giải quyết những khó khăn trong học tập, rèn luyện và nghiên cứu khoa học. Nhờ đó sinh viên dễ dàng tiếp cận với những vấn đề xung quanh nội dung, chương trình ngành mình đang học. Ngoài ra, thông qua giáo viên cố vấn, sinh viên có thể dễ dàng đề đạt tâm tư, nguyện vọng của mình đến trường, khoa. Vì thế, có thể nói cố vấn học tập vừa là người hỗ trợ vừa là đội ngũ tư vấn quan trọng không thể thiếu của sinh viên.

2. Nội dung

Cố vấn học tập là người tư vấn và hỗ trợ sinh viên phát huy tối đa khả năng học tập, lựa chọn học phần phù hợp để đáp ứng mục tiêu tốt nghiệp và khả năng tìm được việc làm thích hợp; hướng dẫn sinh viên tìm hiểu khung chương trình đào tạo, tư vấn, hướng dẫn sinh viên xây dựng kế hoạch học tập toàn khóa phù hợp với năng lực học tập và hoàn cảnh của từng em; theo dõi thành tích học tập của sinh viên nhằm giúp sinh viên điều chỉnh kịp thời hoặc đưa ra một lựa chọn đúng trong

(*) Trường Đại học Đồng Tháp.

quá trình học tập; quản lý, hướng dẫn, chỉ đạo lớp được phân công phụ trách đảm bảo các quyền và nghĩa vụ của sinh viên.

Hiện tại, công tác cố vấn học tập tại khoa Giáo dục Chính trị có nhiều thuận lợi. Trước hết phải kể đến sự quan tâm và chỉ đạo sát sao của lãnh đạo trường, ban chủ nhiệm khoa Giáo dục Chính trị và các phòng ban trong quá trình quản lý sinh viên học tập theo học chế tín chỉ. Về phía các cố vấn học tập, đa số là những người trẻ, tâm huyết với nghề và luôn có ý thức phấn đấu để tự hoàn thiện mình. Cơ sở vật chất cũng như nguồn tài liệu phục vụ cho quá trình học tập của sinh viên theo học chế tín chỉ từng bước được quan tâm và đáp ứng.

Bên cạnh những yếu tố thuận lợi, cố vấn học tập ở khoa Giáo dục chính trị lại đang “quá tải” về nhiệm vụ; ngoài làm cố vấn học tập, tất cả còn phải kiêm thêm rất nhiều công việc khác. Họ vừa là giảng viên, vừa nghiên cứu khoa học, vừa tham gia các công việc khác của khoa, của trường. Vì vậy, cố vấn học tập không thể làm tốt hết tất cả nhiệm vụ của mình.

Rất nhiều cố vấn học tập trong khoa Giáo dục Chính trị là những giảng viên trẻ mới được giữ lại trường hoặc về trường công tác chưa lâu. Điều này dẫn đến hạn chế là đa số cố vấn học tập ở khoa đều thiếu kinh nghiệm quản lý. Cho nên có những tình huống thực tế diễn ra nhiều cố vấn học tập chưa thể xử lý hoặc xử lý chưa thật sự khoa học.

Do nhiều nguyên nhân nhà trường không thể thường xuyên tổ chức được các buổi tập huấn cũng như hội thảo về công tác cố vấn học tập. Vì vậy, cố vấn học tập không có nhiều điều kiện để trao đổi, học tập kinh nghiệm lẫn nhau.

Ngoài ra, sự phối hợp giữa cố vấn học tập và các giảng viên giảng dạy bộ môn và sự phối hợp giữa cố vấn học tập với ban chấp hành liên chi Đoàn, giáo vụ khoa và quản lý sinh viên cũng chưa thật sự tốt. Điều này sẽ dẫn đến giảng viên cố vấn không nắm bắt hết những hoạt động của lớp sinh viên, vì vậy không có những giải pháp kịp thời nhằm uốn nắn, giúp đỡ sinh viên khi gặp khó khăn về phương pháp học tập, về cách cư xử, về rèn luyện...

Bản thân sinh viên vẫn còn tỏ ra e ngại, chưa dám chia sẻ với các giảng viên cố vấn học tập về những khó khăn, vướng mắc của mình nên với một số lượng lớn sinh viên trong một lớp học, giảng viên cố vấn học tập khó có thể nắm bắt hết các vấn đề liên quan đến mỗi cá nhân, làm cho cố vấn học tập dễ rơi vào tình trạng bị động khi giải quyết vấn đề.

Hiện có rất nhiều nguyên nhân dẫn đến thực trạng hiệu quả công tác cố vấn học tập chưa cao, trong đó nguyên nhân đầu tiên là công tác cố vấn học tập còn khá mới mẻ đối với các trường đại học ở nước ta nói chung và Trường Đại học Đồng Tháp nói riêng (trong đó có khoa Giáo dục Chính trị). Đa số cố vấn học tập đều làm công việc kiêm nhiệm nên thường quen thuộc với nhiệm vụ của giáo viên chủ nhiệm chỉ là quản lý lớp về học tập và về rèn luyện đạo đức, còn các vấn đề khác liên quan đến thủ tục hành chính, chế độ chính sách... cố vấn học tập vẫn còn lúng túng. Công tác báo cáo của giảng viên cố vấn học tập đến ban chủ nhiệm khoa và nhà trường chưa thật sự thường xuyên và cụ thể. Do đó, dẫn đến chi bộ, ban chủ nhiệm khoa và các bộ phận liên quan của nhà trường chưa có giải pháp chủ động, kịp thời nhằm giúp đỡ cố vấn học tập trong những vấn đề mà tự họ không thể giải quyết.

Từ những nguyên nhân khách quan và chủ quan trên đã làm cho công tác cố vấn học tập ở khoa Giáo dục chính trị chưa thực sự mang lại hiệu quả cao. Và qua nghiên cứu, chúng tôi xin đề xuất một số giải pháp có tính thi nhằm nâng cao hiệu quả công tác cố vấn học tập ở khoa Giáo dục chính trị, Trường Đại học Đồng Tháp.

2.1. Giải pháp đối với cố vấn học tập

Để nâng cao hiệu quả công tác của mình, trước tiên cố vấn học tập phải tự mình học hỏi, tự mình hoàn thiện bản thân. Cố vấn học tập cần xác định mình là tấm gương mẫu mực để sinh viên noi theo. Muốn thế, cố vấn học tập phải chuẩn mực trong tác phong, cách hành xử, hình thức... đồng thời phải không ngừng học tập nâng cao trình độ chuyên môn. Bản thân cố vấn học tập phải vững vàng về lập trường tư tưởng, phải chắc về chuyên môn, mẫu mực về đạo đức, phải có vốn sống thực tế để sẵn sàng tư vấn khi sinh viên có nhu cầu. Cố vấn học tập cũng cần phải công bằng, khách quan trong việc đánh giá sinh viên, cần tạo cho sinh viên những cái đích vươn tới theo khả năng của chính mình. Làm được những điều trên, cố vấn học tập sẽ là tạo ra động lực giúp sinh viên học hỏi và phấn đấu để hoàn thiện mình.

Cố vấn học tập phải nắm vững khung chương trình đào tạo và kế hoạch đào tạo cho từng học kỳ của chuyên ngành sinh viên mình. Hướng dẫn sinh viên tìm hiểu khung chương trình đào tạo, tư vấn cho sinh viên xây dựng kế hoạch học tập toàn khóa. Cố vấn học tập phải theo dõi suốt quá trình học tập cũng như kết quả học tập của sinh viên để kịp thời tư vấn, điều chỉnh kế hoạch học tập cho phù hợp với năng lực và hoàn cảnh sinh viên. Tránh để tình trạng do không nắm rõ thông tin mà nhiều sinh viên đăng ký khối lượng học tập quá nhiều hoặc quá ít với sức học của mình đến khi không đảm bảo yêu cầu kết quả học tập bị buộc thôi học, lúc đó thì đã quá muộn.

Cố vấn học tập cũng cần nắm vững mục tiêu giáo dục, nội dung, chương trình đào tạo, quy chế của Bộ Giáo dục và Đào tạo, nội quy của trường, của khoa về học tập, rèn luyện. Thường xuyên cập nhật những thay đổi, bổ sung trong quy chế, quy định, nội quy để có thể tư vấn, hỗ trợ sinh viên trong quá trình học tập, rèn luyện tại trường. Sẵn sàng tham mưu cho lãnh đạo nhà trường, sẵn sàng phối hợp với các phòng ban khác để kịp thời phổ biến, triển khai những kế hoạch của nhà trường đến sinh viên kịp thời trong suốt năm học.

Cố vấn học tập cũng cần liên hệ với các giảng viên bộ môn để kịp thời nắm bắt tình hình học tập của sinh viên. Đây là công việc khá mất thời gian và phải thực sự quan tâm cố vấn học tập mới có thể làm được. Bởi, nếu có liên hệ tốt với giảng viên bộ môn thì cố vấn học tập sẽ biết được điểm mạnh, điểm yếu của từng sinh viên qua từng môn học, qua đó kịp thời đề xuất kiến nghị với giảng viên bộ môn về kế hoạch bồi dưỡng sinh viên. Có làm như thế mới có thể nâng cao kết quả học tập chung của tập thể sinh viên và của từng sinh viên.

Bên cạnh, cố vấn học tập phải nắm danh sách lớp, thông tin cá nhân sinh viên. Đặc biệt cần xây dựng đội ngũ cán bộ lớp nhiệt tình, có trách nhiệm, có uy tín với bạn bè, có khả năng điều hành các hoạt động của lớp. Hàng tuần, hàng tháng cố vấn học tập nên làm việc với ban cán sự lớp, thường xuyên tổ chức các buổi họp lớp để sinh hoạt với lớp về các nội dung theo quy định của nhà trường. Và cũng qua đó nhận xét, đánh giá tình hình hoạt động của lớp, đưa ra phương hướng giải quyết, phổ biến những kế hoạch phải thực hiện trong thời gian sắp tới.

Cố vấn học tập cần hướng dẫn sinh viên về phương pháp học tập. Tìm hiểu hoàn cảnh và địa chỉ sinh viên. Cố vấn học tập cần bồi dưỡng cho sinh viên lòng yêu quê hương, đất nước, biết tôn trọng và giữ gìn những giá trị truyền thống của nước nhà. Ngoài ra, nhiệm vụ của cố vấn học tập là phải xây dựng cho sinh viên tinh thần đoàn kết, trang bị cho sinh viên những kiến thức về kỹ năng sống. Bên cạnh, cần theo dõi tâm tư, nguyện vọng sinh viên để kịp thời giúp đỡ, nếu có vấn đề vượt quá khả năng thì nhờ đến trường, khoa. Tăng cường thêm các buổi gặp gỡ giữa cố vấn học tập và sinh viên, tạo điều kiện thuận lợi để giải đáp các thắc mắc của sinh viên. Cố vấn học tập cần xây dựng và công khai lịch tiếp sinh viên, thời gian và địa điểm tiếp sinh viên định kỳ,

cung cấp cho sinh viên số điện thoại, email và các phương tiện liên lạc khác để sinh viên liên lạc trong trường hợp cần thiết.

2.2. Giải pháp đối với các cấp quản lý

2.2.1. Đối với nhà trường

Có thể nói hoạt động cố vấn học tập của nhà trường nói chung và khoa Giáo dục Chính trị nói riêng chịu sự lãnh đạo chung của hiệu trưởng. Vì vậy, ban giám hiệu nhà trường và các phòng ban cần phải ban hành quy chế về quy trình làm việc, báo cáo và có kế hoạch kiểm tra, nhắc nhở quá trình thực hiện nhiệm vụ của cố vấn học tập.

Nhà trường cần thường xuyên tổ chức để cố vấn học tập được tham dự các khóa tập huấn, hội thảo về cố vấn học tập nhằm nâng cao vai trò và nghiệp vụ của cố vấn học tập. Ngoài ra, nhà trường cũng cần tạo điều kiện để cố vấn học tập có thể liên hệ với các phòng ban liên quan biết về tình hình học tập, rèn luyện của sinh viên lớp. Điều này sẽ giúp cố vấn học tập giải quyết thuận lợi hơn các vấn đề không thuộc chuyên môn của mình như về chương trình đào tạo, các thủ tục hành chính, văn bản...

Ngoài ra, nhà trường cũng cần biên soạn, sửa đổi, bổ sung cẩm nang (sổ tay) dành cho cố vấn học tập và sinh viên, thiết kế các biểu mẫu và chuẩn bị bộ công cụ dành cho cố vấn học tập. Để phát huy vai trò, chức năng và nhiệm vụ của cố vấn học tập nhà trường cần thiết phải xây dựng quy trình công tác cố vấn học tập một cách khoa học. Đặc biệt tăng cường vai trò của phòng Công tác sinh viên trong việc tư vấn cho sinh viên về các thủ tục hành chính, các vấn đề về đời sống học đường,...

Nhà trường cũng cần tạo điều kiện về cơ sở vật chất, nhất là về địa điểm để cố vấn học tập có thể gặp lớp sinh viên khi có công việc cần giải quyết. Sự thuận lợi về địa điểm, thời gian sẽ giúp tránh được tình trạng bị động trong những buổi sinh hoạt lớp giữa cố vấn học tập và sinh viên như trước đây. Và để động viên các thầy cô làm nhiệm vụ cố vấn học tập, nhà trường cũng cần có chính sách tuyên dương, khen thưởng những thầy cô giáo làm cố vấn học tập tốt. Đây cũng là một động lực nhằm khuyến khích đội ngũ làm công tác cố vấn học tập tâm huyết hơn với nghề.

2.2.2. Đối với Khoa Giáo dục chính trị

Về phía mình, ban chủ nhiệm khoa cần phê duyệt kế hoạch hoạt động cá nhân của cố vấn học tập, theo dõi, đánh giá kết quả thực hiện theo kế hoạch này.

Đầu mỗi học kỳ, cố vấn học tập xây dựng bản kế hoạch làm việc, miêu tả toàn bộ các công việc, thời gian thực hiện và tiêu chí đánh giá mức độ hoàn thành công việc và nộp cho ban chủ nhiệm khoa nơi mình đang công tác. Căn cứ vào kế hoạch làm việc, ban chủ nhiệm khoa theo dõi, giám sát việc thực hiện các công việc, đánh giá tiến độ thực hiện và kết quả thực hiện. Cuối mỗi học kỳ, cố vấn học tập phải nộp cho ban chủ nhiệm khoa bản báo cáo kết quả thực hiện công việc của cố vấn học tập. Trong đó, cần ghi rõ những việc đã làm được và chưa làm được để ban chủ nhiệm khoa có những phương hướng giải quyết kịp thời với những khó khăn mà cố vấn học tập mắc phải.

Ban chấp hành liên chi, giáo vụ và quản lý sinh viên cũng cần phối hợp thông báo với cố vấn học tập trong những vấn đề liên quan đến lớp sinh viên. Cần đảm bảo những thông tin, kế hoạch của trường, khoa phải để cố vấn học tập tiếp nhận sớm. Có thể cố vấn học tập mới chủ động trong việc vạch ra phương hướng hoạt động cụ thể cho lớp sinh viên. Đồng thời, qua đó cũng giúp các kế hoạch, thông báo của trường, khoa được triển khai một cách nhanh chóng và có hiệu quả.

2.3. Giải pháp đối với sinh viên

Trong quá trình học tập, sinh viên phải đến gặp để trao đổi ý kiến với cố vấn học tập của mình khi có các vướng mắc trong học tập hay trong cuộc sống riêng tư. Phải tham dự đầy đủ các buổi sinh hoạt lớp do cố vấn tổ chức, phải chú ý lắng nghe hướng dẫn và nhắc nhở của cố vấn học tập của mình. Ban cán sự lớp cần chủ động, sáng tạo trong công tác quản lý, trợ giúp cố vấn học tập, giúp đỡ sinh viên trong lớp hoàn thành tốt nhiệm vụ học tập, sinh hoạt và rèn luyện của mình; tránh quá lệ thuộc vào cố vấn học tập mà không tự giải quyết được những vấn đề thuộc phạm vi và quyền hạn của mình.

Ban cán sự lớp cũng cần có sự liên hệ chặt chẽ với cố vấn học tập. Kịp thời thông báo cho cố vấn học tập những kế hoạch, thông báo của trường, khoa trước khi triển khai đến lớp. Bản thân mỗi sinh viên cũng cần mạnh dạn, chủ động để có thể tự do bày tỏ tâm tư, tình cảm của mình với cố vấn học tập.

Cuối cùng, để có một tập thể lớp đoàn kết, những cá nhân sinh viên năng động, gương mẫu thì mỗi sinh viên cần phải tự ý thức, cần xây dựng phương pháp học độc lập, tự đề ra kế hoạch rèn luyện, tu dưỡng đạo đức, không nên trông chờ, ỉ lại vào cố vấn học tập.

3. Kết luận

Hiện tại, công tác cố vấn học tập của khoa Giáo dục Chính trị đã đạt được những thành công nhất định, tuy nhiên vẫn không thể tránh khỏi những hạn chế. Qua phân tích, những hạn chế này bắt nguồn từ nhiều nguyên nhân, trong đó, có cả những nguyên nhân chủ quan và khách quan.

Thấy được hạn chế và nguyên nhân phát sinh của những hạn chế trong quá trình hoạt động của cố vấn học tập. Việc đề ra những giải pháp có tác dụng nhằm khắc phục những hạn chế cũng như nâng cao hiệu quả của công tác cố vấn học tập. Đây là việc có ý nghĩa rất lớn trong thực tiễn hiện nay của khoa Giáo dục Chính trị. Có thể thấy các giải pháp đã đưa ra đều tập trung vào 3 nhóm đối tượng: bản thân cố vấn học tập, các cấp quản lý và sinh viên. Trong đó, cố vấn học tập là tác nhân quan trọng nhất. Muốn đạt hiệu quả cao trong việc thực hiện nhiệm vụ, bản thân cố vấn học tập phải tự thân phấn đấu, rèn luyện cả về chuyên môn, đạo đức, tác phong. Cố vấn học tập phải là tấm gương sáng cho sinh viên noi theo. Ngoài ra, cố vấn học tập cũng cần xác định rõ vai trò của mình là cầu nối giữa nhà trường, khoa và sinh viên. Làm được những điều này, cố vấn học tập sẽ thay mặt nhà trường triển khai những chủ trương, kế hoạch đào tạo đến sinh viên và thay mặt sinh viên kiến nghị những nguyện vọng, nhu cầu về các vấn đề học tập, tu dưỡng, đào tạo của sinh viên với nhà trường./.

Tài liệu tham khảo

- [1]. *Những điều giáo viên chủ nhiệm cần biết*, Nxb Lao động.
- [2]. Trường Đại học Đồng Tháp (10-2008), *Quy định nhiệm vụ và quyền hạn của cố vấn học tập*, (Quyết định số 574/QĐ-DHĐT), Đồng Tháp.
- [3]. Trường Đại học Cần Thơ (6-2011), *Hội nghị nâng cao vai trò cố vấn học tập*, Cần Thơ.
- [4]. Phạm Viết Vượng (2004), *Lý luận giáo dục (Giáo trình dành cho các trường cao đẳng sư phạm đào tạo giáo viên trung học cơ sở)*, Hà Nội.

Summary

Based on the analysis of the recent mentoring practices in the Faculty of Politics Education, Dong Thap University, this study recommends some solutions to the existing problems related to the mentors' activities. In addition, it helps enhance the concerned practices in the Faculty of Politics Education, Dong Thap University.